

28. 8. 2015

Vezměte, prosíme, na vědomí, že text článku odpovídá platné právní úpravě ke dni publikace.

Fenomén sportu v judikatuře

V poslední době vzešla z rozhodovací praxe Nejvyššího soudu dvě zajímavá rozhodnutí z oblasti sportovního práva. Jedno se týká náhrady škody (rozsudek sp. zn. 25 Cdo 493/2015, ze dne 20. 5. 2015) a druhé souvisí se sousedským právem (rozsudek sp. zn. 22 Cdo 2270/2012, ze dne 25. 3. 2015). Pojďme se na ně blíže podívat.

Odpovědnost za škodu na zdraví způsobenou při fotbalovém utkání

V prvně zmíněném rozhodnutí šlo o následující situaci. Na konci zápasu, kolem 90. minuty, žalovaný zastavil míč u postranní čáry, kterou v důsledku setrvačnosti přeběhl. Poté se otočil a vracel se do hřiště s úmyslem hrát míč, ve stejné chvíli se stejným úmyslem běžel k míči žalobce, ten dostihl míč dříve a odkopl jej. Těsně poté žalovaný, který provedl manévr „skluz“, trefil svými nohama pravou nohu žalobce, na níž žalobce v té chvíli stál, a způsobil mu tříštivou dislokovanou zlomeninu pravé holenní kosti a zlomeninu pravé lýtkové kosti. Rozhodčí na místě udělil žalovanému žlutou kartu za nesportovní chování, které spočívalo v tom, že žalovaný svým jednáním přerušil hru nedovoleným způsobem za cenu faulu.

Žalobce se tak domáhal náhrady škody na zdraví po žalovaném z důvodu **porušení prevenční povinnosti** (§ 420 odst. 1 OZ ve spojení s § 415 OZ).

Nejvyšší soud pak byl postaven před otázku, zdali každé porušení pravidel (sportovní) hry je bez dalšího porušením prevenční povinnosti ve smyslu § 415 OZ, přičemž dospěl k závěru, že nikoliv. Nejvyšší soud přitom judikoval, že porušení pravidel musí mít určitou vyšší intenzitu, tedy musí podstatným způsobem vybočovat z běžného způsobu hry.

Nejvyšší soud zdůraznil, že při hodnocení, zda jednání hráčů kopané, v jejímž důsledku došlo k újmě na zdraví, je chováním v rozporu s § 415 OZ, je třeba zohlednit samotný charakter uvedeného sportu, jenž je svou povahou velmi dynamický a při němž dochází ke vzájemnému kontaktu hráčů a následkem toho i ke zvýšenému riziku jejich zranění. **Každý, kdo se takového sportu účastní, si musí být tohoto rizika vědom a určitou, v daném druhu sportu obvyklou míru rizika tedy vědomě akceptuje.**

Nejvyšší soud se dále ztotožnil s argumentací odvolacího soudu, že při opačném výkladu (**nepřiměřených požadavcích na opatrnost hráčů**) by fotbal přestal být atraktivní hrou, neboť hráči by v obavě ze soudních sporů přestali soupeřit, a tím by tento sport ztratil zcela smysl.

A konečně uzavřel, že **pro posouzení intenzity porušení pravidel nemůže být rozhodujícím hlediskem závažnost následků**, které nic nevyovídají o tom, jakou povahu (závažnost, neobvyklost, míra zavinění) mělo porušení pravidel a za jakých okolností k němu došlo.

V uvedeném případě rovněž rozhodčí neposoudil jednání žalovaného při střetu účastníků jako použití nepřiměřené síly, brutality, úmyslné, násilné nebo se záměrem zranit spoluhráče.

Žaloba na náhradu škody na zdraví tak byla zamítnuta, protože **se žalovaný nedopustil protiprávního úkonu**, a nebyl tak dán jeden z nezbytných předpokladů odpovědnosti za škodu vzniklou žalobci.

V uvedeném případě tak šlo o učebnicový příklad uplatnění zásady *casus sentit dominus*, z níž plyne, že škodní následky vzniklé náhodou, se přičítají tomu, komu se náhoda přihodila (tj. v posuzovaném případě tomu tak bylo u žalobce).

Shora uvedené závěry najdou uplatnění i v režimu nové právní úpravy. Znění § 2900 NOZ přitom vyhovuje více aktuální judikatuře (k tomu srov. např. rozsudek Nejvyššího soudu sp. zn. 25 Cdo 4195/2013, ze dne 22. 10. 2014), než tomu bylo u § 415 OZ. **Porušení prevenční povinnosti totiž nelze směřovat s (absolutní) odpovědností** za každé jednání nebo opomenutí, byť by ve svém důsledku ke vzniku škody přispělo. S tímto (nesprávným) pojetím bylo možné se dříve v rozhodovací praxi soudů setkat. Zákonodárce tak dal jasně najevo, že takto nastavená latka je příliš přísná (srov. v § 2900 NOZ použitý výraz „*vyžadují-li to okolnosti případu nebo zvyklosti soukromého života*“). Porušení prevenční povinnosti tak dopadá jen na ty případy, kdy s ohledem na obecnou lidskou zkušenost je možné **rozumně předvídat**, s přihlédnutím ke konkrétním okolnostem, že ke vzniku škody může dojít (měřítko této opatrnosti jsou uvedena v § 2912 NOZ).

Škodu (resp. nově újmu) na zdraví způsobenou při sportovním utkání tak bude i nadále možno považovat (nepůjde-li o exces) za jednu z okolností vylučujících protiprávnost (být v zákoně výslovně neuvedenou). To znamená, že „škůdce“ nebude odpovědný nejen v režimu civilního práva, nýbrž i v oblasti práva trestního (ostatně i v posuzovaném případě jednání žalovaného z podnětu žalobce prošetřovala policie a věc byla odložena).

Imise z fotbalového hřiště

Ke skutkovému stavu. Žalobci podali proti žalovanému (pro zajímavost šlo o SK Olomouc Sigma MŽ, z.s.) sousedskou žalobu dle § 127 OZ s tvrzením, že jsou obtěžováni ze strany žalovaného nepřípustnými imisemi hluku majícími základ v provozu sportovního hřiště žalovaného s umělým povrchem nad míru přiměřenou poměrům. Žalobci argumentovali v řízení zejména tím, že konkrétní měření hladiny hluku v blízkosti jejich rodinného domu vykazuje zejména v průběhu tréninků na hřišti překročení stanovených hlukových limitů 45 dB.

Nejvyšší soud se s touto argumentací žalobců neztotožnil, a to z následujících důvodů. **Nejvyšší soud uzavřel, že z judikatury dovolacího soudu nevyplývá, že by se v případě překročení veřejnoprávních předpisů na ochranu před hlukem muselo vždy jednat o rušení nad míru přiměřenou poměrům** (*nota bene*, když zde šlo jen o nepatrná překročení a nadto byla mezní hluková hladina dosažena i v případech, kdy žádná sportovní aktivita na hřišti žalovaného nebyla vyvíjena); dovolací soud tak dává prostor nalézacímu soudu, aby v jednotlivém případě provedl odpovídající úvahu, přičemž má vycházet z veřejnoprávních předpisů jako z vodítka, resp. pravidla pro stanovení překročení míry přiměřené poměrům.

Dle Nejvyššího soudu jsou imise hluku nepřímými imisemi, které je možné zakázat v případě, že překračují míru přiměřenou poměrům nebo významně ztěžují užívání sousedního pozemku. Je přitom v obou případech třeba zohlednit místní poměry, povahu imisí, ale také **veřejný zájem na provozování činnosti produkující imise.**

Dovolací soud tak přihlédl i k povaze činnosti, která má způsobovat zátěž obtěžující žalobce nad míru přiměřenou poměrům. Jestliže hřiště slouží k provozu kopané a jedná se o standardní fotbalovou plochu určenou k tréninkovým činnostem a přípravným (nesoutěžním) utkáním, je hluk způsobován prakticky jenom činnostmi, které jsou s výkonem tohoto sportu zcela imanentně spjaty a bez nichž danou sportovní aktivitu nelze plnohodnotně vykonávat. Jedná se tak zejména o verbální projevy a pokyny hráčů a trenérů, zvuk letících a do zábran narážejících míčů, případně slovní projevy osob, které se tréninků anebo přípravných zápasů účastní jako diváci. **Výkon kopané se bez těchto projevů nemůže obejít, protože je jim zcela vlastní a sám o sobě je doprovodným a**

nezbytným jevem těchto sportovních aktivit. V daném případě nebylo zjištěno, že by se hluk, který hřiště žalovaného produkuje, svou povahou nebo zdrojem vymykal těmto pro fotbal běžným činnostem. Nadto pokud je hřiště žalovaného opatřené tzv. umělým travnatým povrchem, umožňuje výkon fotbalové činnosti v průběhu celého roku, tj. i v době, kdy venkovní klimatické podmínky neumožňují využití hřišť s přirozeným travnatým povrchem, a slouží tak celoročně ke sportovnímu využití. Hřiště žalovaného navíc není používáno ani k tzv. mistrovským (soutěžním) utkáním, u kterých by vzhledem k obvyklé vyšší běžné návštěvnosti diváků byla hluková zátěž nepochybně výrazně vyšší, ale toliko k tréninkovým a přípravným fázím v rámci tzv. fotbalové sezony.

Nalézací soud by měl dle Nejvyššího soudu mj. zvážit, zda mohl dotčený soused při nabytí svého pozemku s takovými účinky počítat (Nejvyšší soud zde odkázal na to, že již v 70. letech sloužil sousední pozemek sportovním aktivitám, a to motorkářským závodům, v 80. letech potom k provozu travnatého hřiště. Žalobci si tedy vzhledem k blízkosti sportoviště mohli být vědomi toho, v jaké lokalitě se jejich rodinný dům nachází, a že v průběhu času může dojít k nárůstu imisí.)

Při posuzování otázky, zda jsou imise přiměřené poměrům, je dle Nejvyššího soudu také třeba zohlednit, že v průběhu doby rostoucí intenzita imisí může uvedenou míru zvýšit; vždy je třeba vycházet z míry přiměřené poměrům v okamžiku, kdy je posuzována. Obvyklý předvídatelný nárůst imisí (např. četnější návštěvy renovovaného sportoviště jako v řešené věci) je třeba strpět (srov. rozhodnutí rakouského Nejvyššího soudního dvora ze dne 26. listopadu 1997, sp. zn. 7 Ob 361/97g, dostupné na www.ris.bka.gv.at).

Kromě toho je třeba rovněž zkoumat místní poměry na větším území, v dalších oblastech, resp. městských částech s podobnými životními podmínkami (v řízení přitom bylo prokázáno, že imise ze sportovního hřiště na pozemku žalovaného odpovídají imisím vycházejícím ze sportovních hřišť v městech krajského charakteru).

Význam tohoto rozhodnutí Nejvyššího soudu lze pak spatřovat zejména (nikoliv však jen) v tom, že stanovilo, jak výše řečeno, že jedním z kritérií, které by soudy měly brát v sousedských sporech (§ 1013 a násl. NOZ) v potaz, je i účel, ke kterému pozemek, z něž pochází imise, slouží, přičemž (a to je nutné podtrhnout) je třeba s vyšší mírou tolerance přistupovat k činnostem, jež mají veřejně prospěšný charakter. Lze proto do budoucna předpokládat, že v obdobných případech bude (nikoliv však nutně) upřednostňováno vlastnické právo např. nemocnic, školských zařízení, apod. oproti vlastnickému právu jiných vlastníků. Domnívám se, že z hlediska testu proporcionality jde o řešení spravedlivé.

Konečně lze závěrem vyzdvihnout i fakt, že v tomto rozhodnutí je rozebráno postavení (a váha) sportu v moderní společnosti. Ostatně posuďte z následující citace převzaté z publikace Králík, M.: Právo ve sportu. 1. vydání. Praha: C. H. Beck, 2001, str. 169 a násl. sami. Zatímco v dřívějším období byl sport spojován s prvky odpočinku, oddechu, nenárokové složky zábavy a volného času, jeho pojmání a chápání jako lidského práva ho zařadilo do zcela jiné kategorie společenských jevů. Deklarace práva na sport znamená především to, že sport se stává právem pro všechny fyzické osoby. Není doménou několika osob či určitých skupin, ale prvek masovosti nalézá svůj odraz také v právní rovině. Masovost však není jediným aspektem práva na sport. Uvedené právo totiž současně znamená, že po veřejnoprávních institucích se vyžaduje, aby zajistily realizaci práva na sport ve skutečné faktické rovině tak, aby toto právo nebylo pouhou formální klauzulí. Cílem je dosažení možnosti každého jednotlivce práva na sport aktivně využívat, s čímž je spjata zdůrazněná povinnost státu za realizaci sportovní politiky formou jejího konstituování, podpory, dozoru i kontroly, což by se mělo odvíjet nikoliv od výlučné aktivity státu v této oblasti, ale od komplexní spolupráce se soukromými sportovními aktivitami zaštitěné příslušným právním rámcem. Právo na sport není totožné se všeobíhající povinností státu, ale vyjadřuje životaschopným

způsobem rozdělenou sféru státních a soukromých kompetencí směřujících k realizaci uvedeného práva.

Mgr. Vladimír Janošek, Kobylí*
advokátní koncipient

Autor působí v obchodní společnosti Továrek, Horký a partneři, advokátní kancelář, s.r.o. Tento článek není oficiálním stanoviskem advokátní kanceláře

© EPRAVO.CZ - Sbíрка zákonů, judikatura, právo | www.epravo.cz

Další články:

- [Dokazování negativních skutečností ve sporném řízení](#)
- [Neoprávněný odběr elektřiny - překvapení vlastníka?](#)
- [Rodič u dítěte v nemocnici: právo na přítomnost neznamená bez dalšího právo na přespání na jip/jirp](#)
- [Pokuta za švarcsystém kurýrů Rohlíku potvrzena Ústavním soudem](#)
- [Metropolitní plán schválen. Je Váš projekt v bezpečí?](#)
- [Posouzení shody dle AI Act - zkušenosti z praxe](#)
- [Začínají soudy zohledňovat náklady podnikatelů při plnění právních povinností v oblasti e-commerce?](#)
- [Byznys a paragrafy, díl 35: Ručení za dluhy z podnikání u OSVČ a s.r.o.](#)
- [Bezpilotní systémy vlastní konstrukce v kategorii Specific: regulatorní požadavky a praktické aspekty](#)
- [Nefungující rozsah péče o dítě. Cesta přes využití terapie a dalších opatření podle ustanovení § 503 zákona o zvláštních řízeních soudních](#)
- [De iure traktor, de facto nákladní vozidlo, už ne tolik výhodná dualita](#)